

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ТА СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до вивчення дисципліни
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація
спеціальності С1 Економіка

ОДЕСА
ОНУ
2025

**УДК 338.22/.23(072)
Е457**

Укладачі:

О. В. Горняк, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва;

Т. Г. Добрава, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва.

Рецензенти:

І. А. Ломачинська, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Н. М. Крючкова, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва.

*Рекомендовано вченою радою економіко-правового факультету
ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 9 від 14 травня 2025 р.*

Е457 **Економічна** політика та стратегії економічного розвитку [Електронний ресурс] : електрон. метод. рек. до вивч. дисципліни для здобувачів другого (магіст.) рівня вищ. освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація спец. С1 Економіка / уклад.: О. В. Горняк, Т. Г. Добрава. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2025. – 44 с. – 0,8 МБ.

У методичних рекомендаціях викладено основні положення для вивчення навчальної дисципліни «Економічна політика та стратегії економічного розвитку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація» спеціальності С1 «Економіка». Головна мета рекомендацій – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні дисципліни на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи.

УДК 338.22/.23(072)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	25
КОМПЛЕКСНЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМООЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ	27
РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ, ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	37
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	40

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни – вивчення теоретичних засад формування наукового обґрунтування економічної політики і стратегії економічного розвитку держави, поглиблення розуміння студентами проблеми реалізації економічної політики і стратегії розвитку в умовах нестабільності та невизначеності і обґрунтування напрямів їх вирішення.

Завдання дисципліни:

- надання знань про базові категорії економічної політики та стратегії економічного розвитку;
- формування навичок використання отриманих знань для критичного аналізу різних форм економічної політики та стратегій економічного розвитку;
- розвиток умінь щодо формування науково-обґрунтованої економічної політики та стратегії економічного розвитку.

Предметом дисципліни є економічна політика і розробка на її основі стратегій економічного розвитку з врахуванням особливостей національних економік.

Пререквізити: опануванню навчальної дисципліни передують вивчення таких навчальних дисциплін як «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Сучасні економічні системи».

Постреквізити: після вивчення навчальної дисципліни здобувачі отримують сучасне економічне мислення та розуміння процесів формування економічної політики та стратегій економічного розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати: сутність економічної політики, її місце в структурі економічної системи; принципи реалізації економічної політики, механізм її реалізації та його складові; еволюцію економічної ролі держави; особливості інституційного аналізу економічної політики; сутність та інструменти бюджетно-податкової, грошово-кредитної, конкурентної, інвестиційної, інноваційної, промислової, аграрної, регіональної, корпоративної, структурної, соціальної та зовнішньоекономічної політики; сутність стратегії економічного розвитку та її складові; сутність інтеграційної стратегії та міжнародні механізми регулювання;

вміти: визначати сутність економічної політики і її місце в економічній системі; визначати принципи реалізації економічної політики і складові її механізму; аналізувати теоретичні основи економічної політики та еволюцію економічної ролі держави; розкривати особливості інституційного аналізу економічної політики і визначати роль державних інститутів економічної влади;

трактувати сутність бюджетно-податкової, грошово-кредитної, конкурентної, інвестиційної, інноваційної, промислової, аграрної, регіональної, корпоративної, структурної, соціальної та зовнішньоекономічної політики і аналізувати використання їх інструментарію; визначати сутність стратегії економічного розвитку та її складові; розкривати сутність інтеграційної політики і аналізувати міжнародні механізми регулювання.

Методичні рекомендації розраховані для допомоги здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація» спеціальності С1 «Економіка» у підготовці та вивченні дисципліни на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Теоретичні засади та інституційне середовище економічної політики

ТЕМА 1. Теоретичні засади формування і реалізації економічної політики

Сутність економічної політики. Місце економічної політики в структурі економічної системи. Принципи реалізації економічної політики держави. Механізм економічної політики держави та його складові.

ТЕМА 2. Теорія та інституційне середовище економічної політики держави

Теоретичні основи економічної політики держави. Еволюція економічної ролі держави в суспільно-економічних процесах та її теоретичне обґрунтування. Особливості інституційних концепцій. Державні інститути економічної влади. Інституційні чинники державного управління економікою. Інституційне забезпечення еволюції економіки.

ТЕМА 3. Планування і прогнозування соціально-економічного розвитку держави

Особливості планування та прогнозування розвитку національної економіки. Принципи та методи державного планування і прогнозування. Державне програмування соціально-економічного розвитку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Складові економічної політики держави

ТЕМА 4. Бюджетно-податкова політика держави та її інструменти

Фіскальна політика держави та її складові. Бюджетна система держави. Структура доходів та видатків державного бюджету. Бюджетний дефіцит і державний борг.

ТЕМА 5. Грошово-кредитна політика держави

Сутність грошово-кредитної політики, її завдання та цілі. Класифікація інструментів грошово-кредитної політики. Ринкові інструменти грошово-кредитної політики. Адміністративні інструменти грошово-кредитного регулювання.

ТЕМА 6. Конкурентна політика держави

Сутність конкурентної політики. Цілі, завдання та форми конкурентної політики в Україні. Світовий досвід захисту конкуренції та антимонопольного регулювання.

ТЕМА 7. Інвестиційна та інноваційна політика держави

Сутність та значення інвестиційної політики держави. Роль інвестиційної діяльності держави в економіці. Інноваційний процес та інноваційна діяльність. Сутність і основні методи національної інноваційної політики. Роль держави в стимулюванні національної інноваційної системи України.

ТЕМА 8. Державна промислова та аграрна політика

Сутність та значення державної промислової політики. Державна промислова політика розвинутих країн світу. Методи державного регулювання розвитку промислового виробництва. Державне регулювання аграрного сектору економіки та аграрна політика держави.

ТЕМА 9. Регіональна політика держави

Сутність регіональної політики держави. Завдання державної регіональної політики. Державні регіональні прогнози і програми. Особливості реалізації регіональної політики в Україні в процесі децентралізації економічної влади.

ТЕМА 10. Державна політика в корпоративному секторі економіки

Корпоративне управління. Основні моделі корпоративного управління. Особливості державної політики в корпоративному секторі України. Управління корпоративними правами держави.

ТЕМА 11. Структурна політика держави та її напрями

Сутність структурної політики держави: основні концепції та типи. Основні фактори трансформації структури економіки. Види структури національної економіки. Інструменти регулювання структури національної економіки. Структура національної економіки України та напрями її трансформації.

ТЕМА 12. Соціальна політика держави

Сутність, основні складові та індикатори ефективності соціальної політики держави. Соціальний захист і регулювання доходів населення. Модель соціальної політики держави в Україні.

ТЕМА 13. Зовнішньоекономічна політика держави

Економічна роль та функції держави в умовах глобалізації. Основні інструменти зовнішньої економічної політики держави. Особливості зовнішньоекономічної політики України за умов європейської інтеграції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Стратегії розвитку національної економіки

ТЕМА 14. Формування стратегії економічного розвитку держави

Сутність стратегії економічного розвитку та її складові. Середовище формування стратегій розвитку. Економічна єдність світу та її вплив на стратегію економічного розвитку держави.

ТЕМА 15. Особливості національних стратегій розвитку

Особливості стратегій економічного розвитку розвинених країн. Стратегії економічного розвитку країн, що розвиваються. Особливості стратегії економічного розвитку країн з трансформаційною економікою.

ТЕМА 16. Інтеграційні стратегії економічного розвитку

Сутність інтеграційної стратегії економічного розвитку. Роль інтеграційних угруповань у формуванні стратегії розвитку національної економіки. Міжнародні механізми регулювання та їх складові. Вплив глобалізації та регіоналізації на формування стратегій економічного розвитку.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Теоретичні засади формування і реалізації економічної політики

Основні терміни і поняття: економічна політика, предмет економічної політики, метод економічної політики, формаційний підхід, цивілізаційний підхід, соціальне партнерство, провали держави в реалізації економічної політики, принципи реалізації економічної політики, механізм реалізації економічної політики.

План практичного заняття

1. Сутність економічної політики та її складові.
2. Методологія та принципи реалізації економічної політики.
3. Механізм реалізації економічної політики держави.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Економічна політика: сутність, форми і види
2. Особливості предмета економічної політики
3. Місце економічної політики в системі економічних наук
4. Методи економічної політики та особливості їх реалізації
5. Система цілей економічної політики, їх взаємозв'язок
6. Обґрунтуйте взаємозв'язок та взаємовплив економічної політики, економічної теорії та макроекономіки

Рекомендована література: основна [1; 20; 28], додаткова [7]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Теорія та інституційне середовище економічної політики держави

Основні терміни і поняття: концепції державної економічної політики, меркантилістські підходи до аналізу економічної політики, школа фізіократів та концепція національної економічної політики «виховного протекціонізму», класична теорія саморегулювання економіки, марксистська концепція ролі держави в економіці, кейнсіанська теорія щодо посилення держави в економіці, вплив неокласичних ідей на економічну політику, монетаристська теорія і економічна політика, інституціоналізм і обґрунтування економічної ролі

держави, держава як «нічний сторож», «соціальна держава», державні інститути економічної влади, інституційні чинники державного управління.

План практичного заняття

1. Теоретичні засади економічної політики держави.
2. Кейнсіанська теорія та її вплив на роль держави в економіці.
3. Еволюція економічної ролі держави в суспільно-економічних процесах.
4. Державні інститути та інституційні чинники державного управління економікою.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Розкриття особливості еволюції економічних функцій держави
2. Проаналізувати погляди меркантилістів та їх вплив на економічну політику
3. Особливості поглядів фізіократів на функції держави
4. Розкрийте основні риси класичної теорії саморегулювання
5. Роль кейнсіанської теорії в обґрунтуванні економічних функцій держави
6. Меркантилістська концепція ролі держави в економіці
7. Проаналізуйте еволюцію ролі держави в економіці
8. Проаналізуйте зростання ролі інституційних чинників економічного розвитку
9. Проаналізуйте механізм впливу інституціональних чинників на економічну політику

Рекомендована література: основна [1; 20; 28], додаткова [7]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Бюджетно-податкова політика держави

Основні терміни і поняття: державний бюджет, фінансово-бюджетне регулювання, фінансова система, державні фінанси, видатки державного бюджету, структура видатків, фіскальна політика, фіскальне регулювання, фіскальні інструменти державного регулювання, механізм дискреційної фіскальної політики, автоматичні стабілізатори, дефіцити державного бюджету, концепція бюджетної політики, методи бюджетної політики, бюджетний дефіцит, державний борг, податкова політика, податкова система.

План практичного заняття

1. Державні фінанси та їх структура.
2. Фіскальна політика в національній економіці.
3. Структура доходів та видатків державного бюджету.
4. Бюджетний дефіцит і державний борг.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проведіть порівняльний аналіз концепцій бюджетної політики
2. Визначте роль державного бюджету як інструменту регулювання економіки
3. Проаналізуйте основні параметри державного бюджету
4. Визначить основні засади функціонування податкової системи
5. Проаналізуйте проблеми зниження рівня перерозподілу ВВП через державний бюджет та способи їх вирішення
6. Визначте роль податкового стимулювання у розвитку малого і середнього бізнесу

Рекомендована тематика доповідей

1. Кейнсіанська модель стимулювання сукупного попиту.
2. Проблема державного боргу в розвинутих країнах світу.
3. Державний борг України: масштаби, сучасна динаміка та ризики.

Рекомендована література: основна [3; 4; 19; 20; 22; 28], додаткова [3; 14]

Практичні завдання для самооцінки

Завдання 1

Економіка країни характеризується такими даними:

- Реальний національний дохід (NI) дорівнює 4000 грош. од.
- Потенційний національний дохід (NI*) дорівнює 4200 грош. од.
- Гранична схильність до споживання (MPC) дорівнює 0,8

Визначте:

- а) як мають змінитися державні витрати (за інших рівних умов) для того, щоб економіка досягла повної зайнятості?
- б) як має змінитися величина податкових надходжень до бюджету (за інших рівних умов), щоб економіка досягла повної зайнятості?

Завдання 2

Економіка країни характеризується такими даними (всі величини дані в млн. дол.):

- $Cd = 1000 + 0,9 Yd$
- $G = 600$
- $Id = 390$
- $T = 400$
- $Yd = GNP - T$
- $B = T - G$
- $X - M = 0$

де Cd – заплановані споживчі витрати; G – державні витрати; Id – заплановані інвестиції; T – податки; Yd – наявний дохід; B – дефіцит чи надлишок держбюджету; X – експорт; M – імпорт; GNP – валовий національний продукт

Розрахуйте:

1. Рівноважний GNP ;
2. Мультиплікатор державних витрат;
3. Вплив на величину GNP приросту податків на 1 дол.;
4. Обсяг заощаджень при рівноважному GNP ;
5. Інфляційний розрив, якщо GNP за повної зайнятості дорівнює 15000;
6. Обсяг заощаджень за повної зайнятості;
7. Як мають змінитися державні витрати при незмінних податках, якщо ставиться завдання досягти рівня повної зайнятості?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Грошово-кредитна політика держави

Основні терміни і поняття: центральний банк, грошово-кредитні відносини, грошово-кредитна політика, інструменти грошово-кредитної політики, комерційні банки, кредити, банківське регулювання і нагляд, обов'язкове резервування, система гарантування депозитів, операції на відкритому ринку.

План практичного заняття

1. Грошово-кредитна політика: сутність, цілі та завдання.
2. Класифікація інструментів грошово-кредитної політики.
3. Ринкові інструменти грошово-кредитної політики.
4. Адміністративні інструменти грошово-кредитного регулювання економіки.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте сутність та інституційні засади грошово-кредитної політики
2. Визначте об'єкти грошово-кредитної політики
3. Проведіть порівняльний аналіз типів грошово-кредитної політики
4. Визначте роль грошово-кредитної політики в економіці та економічній політиці
5. Проаналізуйте класифікацію інструментів кредитно-грошової політики
6. Розкрийте зміст політики облікової ставки як інструменту грошово-кредитного регулювання
7. Розкрийте сутність і визначте призначення обов'язкового резервування
8. Розкрийте зміст політики операцій на відкритому ринку як інструменту грошово-кредитної політики

Рекомендована література: основна [16; 20; 22; 28], додаткова [6; 14]

Практичні завдання для самооцінки

Завдання 1

Розрахуйте грошові агрегати M_1 та M_2 , використовуючи наступну інформацію:

1. Залишки на поточних, розрахункових рахунках підприємств – 120 млрд грн.
2. Строкові депозити – 25 млрд грн.
3. Готівкові гроші в обігу – 103 млрд грн.
4. Облігації державного займу – 250 млрд грн.
5. Депозити до запитання – 35 млрд грн.

Завдання 2

На основі наведених нижче даних розрахуйте грошові агрегати M_1 , M_2 , M_3 (млрд дол.)

1. Строкові депозити – 1630
2. Облігації державної позики – 645
3. Депозитні сертифікати – 448
4. Депозити до запитання – 300
5. Готівка поза банком – 170

Завдання 3

Грошовий агрегат M_1 дорівнює 10,7 млрд євро, поточні рахунки – 2,9 млрд євро, розрахункові рахунки підприємств – 2,5 млрд євро, строкові депозити – 1,8 млрд євро, державні позики – 1,3 млрд євро. Чому дорівнює агрегат M_0 ?

Завдання 4

Банківські депозити збільшилися на 200 млн грн. Норма обов'язкових банківських резервів на цей період становила 20 %. На скільки може зрости пропозиція грошей?

Завдання 5

Національний банк України викупив у комерційних банків державні облигації на суму 500 млн грн. Як може змінитися пропозиція грошей, якщо комерційні банки повністю використовують свої кредитні можливості за умови, що норма обов'язкових банківських резервів дорівнює 10 %

Завдання 6

Депозити комерційних банків становлять 8 млрд грн. Норма обов'язкових банківських резервів 20 %. На скільки може збільшитися пропозиція кредитних грошей, якщо національний банк зменшить норму обов'язкового резервування до 18 %?

Завдання 7

Національний банк продав комерційним банкам державні облигації на суму 750 млн грн. Як зміниться пропозиція кредитних грошей, якщо комерційні банки повністю використовують свої кредитні можливості за умови, що норма обов'язкових резервів становить 18 %?

Завдання 8

Валовий національний продукт країни у базовому році становив 200 млрд євро, а грошовий попит 45 млрд євро. В аналізованому періоді ВВП збільшився на 6 %, а швидкість обертання грошей і рівень цін не змінилися. Якою є величина попиту на гроші в аналізованому періоді?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Конкурентна політика держави

Основні терміни і поняття: конкуренція, конкурентна політика, цілі та інструменти конкурентної політики, завдання, функції та принципи діяльності Антимонопольного комітету України, державна допомога, система конкурентного законодавства, напрями вдосконалення конкурентної політики в Україні.

План практичного заняття

1. Конкурентна політика як складова економічної політики держави.
2. Цілі, завдання та форми конкурентної політики в Україні.
3. Світовий досвід захисту конкуренції та антимонопольного законодавства.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте взаємозв'язок та взаємовплив монополії та конкуренції
2. Визначте роль конкуренції у ринковій економіці
3. Розкрийте концептуальні засади політики держави щодо захисту та розвитку конкуренції в економіці
4. Визначте основні цілі та інструменти конкурентної політики
5. Визначте завдання та функції Антимонопольного комітету України
6. Проаналізуйте специфіку державного регулювання природних монополій
7. Визначте методи впливу держави на діяльність монополістів
8. Визначте основні напрями вдосконалення конкурентної політики в Україні
9. Проведіть порівняльний аналіз конкурентної політики різних країн світу

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися із змістом законодавчих актів України, що стосуються конкурентної політики держави. Визначити основні завдання та засоби захисту конкурентного середовища, передбачені законом.
2. Які проблеми, на вашу думку, залишаються невирішеними, або недостатньо регульованими в українській антимонопольній практиці?
3. Використовуючи інтернет-ресурс, знайдіть реальні приклади використання антимонопольного законодавства по відношенню до великих транснаціональних корпорацій (в Україні та інших країнах світу).

Рекомендована література: основна [9; 20; 22; 28], додаткова [9; 17]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Державна промислова та аграрна політика

Основні терміни і поняття: промислова політика, основні інструменти промислової політики, методи промислової політики, цілі і завдання державного регулювання промисловості, аграрний сектор, аграрна політика, інструменти та способи регулювання аграрної сфери.

План практичного заняття

1. Державна промислова політика: сутність, цілі та значення промислової політики.
2. Державна промислова політика розвинених країн світу: порівняльний аналіз.
3. Методи державного регулювання розвитку промислового виробництва.
4. Аграрна політика: сутність, форми, методи.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Промислова політика: сутність та особливості
2. Розкрийте цілі промислової політики держави
3. Визначте завдання промислової політики
4. Визначте місце внутрішнього ринку в системі пріоритетів промислової політики
5. Аграрна політика: сутність та особливості
6. Розкрийте необхідність реформування відносин в аграрній сфері
7. Визначте основні напрями вдосконалення аграрної політики в Україні
8. Визначте основні напрями стимулювання попиту на продукцію національних виробників

Рекомендована тематика доповідей

1. Особливості державного регулювання промислового розвитку в країнах ЄС.
2. Протекціоністська політика країн ЄС, спрямована на розвиток аграрного сектору
3. Державна політика України в аграрному секторі економіки.
4. Державні цільові програми промислового розвитку в Україні: цілі та проблеми.
5. Промислова та аграрна політика держави в КНР.

Рекомендована література: основна [13; 20; 22; 24; 28], додаткова [2; 3; 4; 8; 13; 14; 15]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Регіональна політика держави

Основні терміни і поняття: регіон, функції регіонів, регіональний розвиток, економічний потенціал, теорія регіонального розвитку, цілі та завдання регіонального розвитку, чинники регіонального розвитку, державна регіональна політика, об'єкти та суб'єкти регіональної політики, цілі державної регіональної політики, стратегія регіонального розвитку, регіональне управління, концепція сталого регіонального розвитку, прогнозування регіонального розвитку, механізм реалізації регіональної політики.

План практичного заняття

1. Сутність регіональної політики держави.
2. Цілі та завдання державної регіональної політики.
3. Державні регіональні прогнози та програми.
4. Особливості реалізації регіональної політики в Україні.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Визначте види регіонів і проведіть їх класифікацію
2. Проаналізуйте основні цілі та завдання регіонального розвитку
3. Визначте особливості державної регіональної політики
4. Розкрийте взаємозв'язок державної регіональної політики і стратегії регіонального розвитку
5. Визначте основні напрями та інструменти гармонізації регіональної політики в Україні
6. Розкрийте механізм реалізації регіональної політики в контексті європейських стандартів

Рекомендована тематика доповідей

1. Особливості регіональної політики держави в Україні.
2. Процеси узгодження пріоритетів економічної політики бізнесу, регіону і держави.
3. Ефективні практики вирішення регіональних проблем в розвинутих країнах.
4. Регіональна політика держави в КНР.

Рекомендована література: основна [7; 8; 10; 11; 12; 15; 20; 23], додаткова [2; 15]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

Державна політика в корпоративному секторі економіки

Основні терміни і поняття: корпоративне управління, корпорації, державний корпоративний сектор, структурні елементи корпоративного управління, функції корпоративного управління, державне регулювання акціонерного капіталу, моделі корпоративного управління, корпоративні права держави, управління корпоративними правами.

План практичного заняття

1. Корпорації та корпоративне управління.
2. Моделі корпоративного управління: порівняльний аналіз.
3. Особливості корпоративної політики в Україні.
4. Управління корпоративними правами в Україні.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Розкрийте сутність та економічну природу корпоративного управління
2. Проаналізуйте структурні елементи корпоративного управління
3. Розкрийте інституційні засади організації державного регулювання корпоративного сектору економіки
4. Проведіть порівняльний аналіз основних моделей корпоративного управління
5. Визначте основні напрями та проаналізуйте особливості трансформації корпоративного управління і корпоративної політики держави в Україні
6. Проаналізуйте особливості управління корпоративними правами держави

Рекомендована тематика доповідей

1. Державне регулювання процесів корпоратизації в Україні.
2. Механізми державного регулювання захисту прав міноритарних акціонерів.
3. Вплив державного регулювання на розвиток ринку цінних паперів.
4. Правові аспекти державного регулювання корпоративних злиттів та поглинання.
5. Порівняльний аналіз систем державного регулювання корпоративних відносин в різних країнах світу.
6. Роль міжнародних організацій у формуванні стандартів корпоративного управління та їх вплив на національне законодавство.

Рекомендована література: основна [9; 20; 28], додаткова [17]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

Структурна політика держави та її напрями

Основні терміни і поняття: структурна політика, складові структурної політики, цілі структурної перебудови економіки, механізм структурних змін в економіці, інструменти регулювання структури національної економіки, державна структурна політика України.

План практичного заняття

1. Структурна політика: сутність, складові, чинники.
2. Чинники трансформації структури економіки.
3. Види структури національної економіки.
4. Інструменти регулювання структури національної економіки.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте сутність та значення структурної політики держави
2. Проаналізуйте цілі структурної перебудови національної економіки
3. Розкрийте особливості механізму структурних змін в економіці
4. Проаналізуйте інструменти регулювання структури національної економіки
5. Основні напрями розробки макроекономічних прогнозів формування сучасної структури національної економіки
6. Проаналізуйте особливості структури економіки та обґрунтуйте структурну політику України

Рекомендована література: основна [13; 20; 22; 27; 28], додаткова [2; 3; 4; 14; 15]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10

Соціальна політика держави

Основні терміни і поняття: соціальна складова економічної політики, принципи соціальної політики, соціальні амортизатори, соціальні структури, політика доходів, якість життя, мінімальний споживчий бюджет, мінімальна заробітна плата, споживчий кошик, соціальний захист населення, соціальне страхування, формування середнього класу, державна політика зайнятості, молодіжна політика держави, пенсійне забезпечення, проблема бідності, державна допомога соціально незабезпеченим верствам населення.

План практичного заняття

1. Соціальна політика: сутність, основні складові та індикатори ефективності.
2. Соціальний захист і регулювання доходів населення.
3. Модель соціальної політики держави в Україні.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте принципи соціальної політики
2. Назвіть основні соціальні пріоритети соціальної політики
3. Розкрийте цілі та завдання соціальної політики
4. Соціальні амортизатори та їх роль в економіці
5. Проаналізуйте елементи механізму розподілу та перерозподілу доходів
6. Визначте цілі регулювання державою мінімального розміру заробітної плати
7. Проаналізуйте проблеми, що стримують формування середнього класу
8. Проаналізуйте роль соціального страхування в реалізації соціальної політики

Рекомендована тематика доповідей, есе

1. Порівняльний аналіз консервативної, ліберальної та соціал-демократично моделей соціальної політики держави.
2. Прожитковий мінімум як індикатор життєвого рівня населення. Мінімальний споживчий кошик в Україні: законодавчі норми визначення його величини і структури.
3. Рівень та динаміка мінімальних соціальних стандартів в Україні у 2010-2024 роках та їх відповідність фактичному прожитковому мінімуму.
4. Подолання бідності як пріоритетне завдання держави. Показники бідності та динаміка її рівня в Україні.
5. Державна політика соціальної підтримки безробітних та забезпечення ефективної зайнятості.
6. Інститут сім'ї в соціальній державній політиці України.
7. Порівняльний аналіз політики соціального захисту багатодітних сімей в європейських країнах і в Україні.
8. Політика соціальних гарантій для внутрішньо переміщених осіб в Україні: позитивні прояви та проблеми.
9. Світові тенденції реформування системи пенсійного страхування та українські реалії.
10. Особливості скандинавської моделі соціальної політики.
11. Особливості німецької (континентальної) моделі соціальної політики
12. Особливості соціальної політики в КНР.

Рекомендована література: основна [2; 6; 18; 20; 28], додаткова [1; 5; 11; 12; 16]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11

Зовнішньоекономічна політика держави

Основні терміни і поняття: глобалізація, цивілізаційний розвиток європейських країн, об'єкти зовнішньоекономічної політики, принципи зовнішньоекономічної політики, інструменти зовнішньоекономічної політики, структура світового господарства, конкурентоспроможність національної економіки, торгівельна політика, світова організація торгівлі, Європейський Союз.

План практичного заняття

1. Економічна роль та функції держави в умовах глобалізації.
2. Інструменти зовнішньоекономічної політики держави.
3. Позитивні та негативні прояви глобалізації для економіки країни.
4. Особливості зовнішньоекономічної політики України.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте основні суперечності та асиметрії глобалізації
2. Розкрийте необхідність урахування суперечностей процесу глобалізації в економічній політиці держави
3. Проаналізуйте новітні параметри конкурентоспроможності національної економіки
4. Визначте основні проблеми та перспективи євроінтеграційних процесів в Україні
5. Проаналізуйте роль держави у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки
6. Проаналізуйте принципи, об'єкти та інструменти зовнішньоекономічної політики
7. Визначте проблеми досягнення світових стандартів і критеріїв господарювання в Україні

Рекомендована тематика доповідей, есе

1. Структура зовнішньоекономічних зв'язків України (товарна та географічна). Державна політика їх вдосконалення.
2. Валютна політика держави та її вплив на стан торгівельного балансу країни.

3. Платіжний баланс в системі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
4. Співвідношення лібералізму та протекціонізму в зовнішньоекономічній політиці розвинутих країн світу в сучасних умовах.
5. Сучасна політика США в галузі тарифного регулювання зовнішньої торгівлі: цілі та ризики.

Рекомендована література: основна [1; 5; 20; 22; 28], додаткова [7; 14]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12

Формування стратегій економічного розвитку

Основні терміни і поняття: потенціал економічного прогресу, головні фактори виробництва, динаміка економічного розвитку, допоміжні чинники розвитку, моделі економічного розвитку, форми економічного розвитку, парадигми економічного розвитку, концепції економічного розвитку, темпи і пропорції глобального розвитку, ресурси економічного розвитку, стратегії економічного розвитку.

План практичного заняття

1. Концептуальне обґрунтування стратегій економічного розвитку.
2. Моделі і форми економічного розвитку.
3. Темпи і пропорції економічного розвитку.
4. Ресурси та моделі економічного зростання.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте потенціал економічного прогресу та його складові
2. Проведіть порівняльний аналіз моделей економічного розвитку та їх еволюцію
3. Проаналізуйте теорію економічного розвитку
4. Визначте форми економічного розвитку
5. Проаналізуйте темпи економічного розвитку
6. Проаналізуйте пропорції економічного розвитку
7. Визначте ресурси економічного зростання
8. Проаналізуйте моделі економічного зростання і можливості для розробки стратегії економічного розвитку

Рекомендована література: основна [13; 20; 22; 26; 27; 28], додаткова [2; 14]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13

Особливості національних стратегій розвитку

Основні терміни і поняття: стратегія, національна стратегія, трансформація економічних систем, відкритість, інтернаціоналізація, глобалізація, критерії рівня ринкової трансформації, інерційні стратегії, програма реіндустріалізації економіки, моделі стратегії, постсоціалістична трансформація економіки, моделі ринкової трансформації, трансформація економічних функцій держави, концепція економічної політики держави, механізми державного регулювання.

План практичного заняття

1. Трансформація національних економік в умовах глобальних зрушень.
2. Особливості процесу трансформації в постсоціалістичних країнах і розробки національних стратегій економічного розвитку.
3. Трансформація економічної ролі держави і державної економічної політики.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте основні моделі стратегії ринкових трансформацій
2. Проведіть порівняльний аналіз інерційних стратегій і стратегій реіндустріалізації
3. Визначте особливості і проблеми ринкової трансформації в Україні
4. Визначте головні напрями державної економічної політики і формування сучасних стратегій розвитку
5. Проведіть порівняльний аналіз національних стратегій економічного розвитку
6. Проаналізуйте інструменти забезпечення балансу між ринковим саморегулюванням і державним регулюванням в контексті розробки національних стратегій економічного розвитку

Рекомендована література: основна [13; 20; 22; 26; 27; 28], додаткова [2; 14]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 14

Інтеграційні стратегії економічного розвитку

Основні терміни і поняття: міжнародна економічна інтеграція, чинники міжнародної економічної інтеграції, форми інтеграції, горизонтальна інтеграція, вертикальна інтеграція, структура інтеграційного процесу, форми міжнародної регіональної економічної інтеграції, шляхи формування інтеграційних угруповань, інтернаціоналізація та її форми, системна інтернаціоналізація, глобальна економічна інтеграція, інтеграційна стратегія економічного розвитку, форми інтеграційної стратегії, інтеграційні стратегії різних груп країни.

План практичного заняття

1. Міжнародна економічна інтеграція та її вплив на формування національних економічних стратегій.
2. Міжнародні регіональні інтеграційні угруповання і розробка стратегій економічного розвитку.
3. Принципи формування стратегій і проблеми розвитку міжнародних макроекономічних угруповань.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Проаналізуйте чинники і форми міжнародної економічної інтеграції
2. Проведіть порівняльний аналіз рівнів і форм міжнародної економічної організації
3. Розкрийте сутність локальної, системної та полісистемної інтеграції
4. Особливості інтеграційних стратегій економічного розвитку
5. Проаналізуйте діяльність інтеграційних угруповань та їх вплив на формування стратегій економічного розвитку

Рекомендована література: основна [13; 20; 22; 26; 27; 28], додаткова [2; 14]

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність економічної політики.
2. Принципи реалізації економічної політики держави.
3. Механізм реалізації економічної політики держави та його складові
4. Теоретичні основи економічної політики держави.
5. Еволюція економічної ролі держави та її теоретичне обґрунтування.
6. Особливості інституційних концепцій державного регулювання економіки.
7. Державні інститути економічної влади.
8. Інституційні чинники державного управління економікою.
9. Особливості планування та прогнозування розвитку національної економіки.
10. Принципи та методи державного планування і прогнозування.
11. Державне програмування соціально-економічного розвитку.
12. Фіскальна політика держави та її складові.
13. Бюджетна система держави та її структура.
14. Сутність грошово-кредитної політики і класифікації інструментів.
15. Сутність конкурентної політики держави.
16. Інвестиційна та інноваційна політика держави та її методи.
17. Сутність державної промислової політики і методи державного регулювання розвитку промислового виробництва.
18. Державне регулювання аграрного сектору економіки.
19. Сутність регіональної політики держави і особливості реалізації регіональної політики України.
20. Корпоративне управління і особливості державної політики в корпоративному секторі.
21. Сутність структурної політики держави та її концептуальне обґрунтування.
22. Інструменти регулювання структури національної економіки.
23. Сутність, основні складові та індикатори ефективності соціальної політики держави.
24. Модель соціальної політики держави в Україні.
25. Зовнішньоекономічна політика держави та її інструменти.
26. Сутність стратегії економічного розвитку та її складові.
27. Особливості стратегії економічного розвитку розвинених країн.
28. Стратегії економічного розвитку країн, що розвиваються.
29. Особливості стратегії економічного розвитку країн з трансформаційною економікою.

30. Сутність інтеграційних стратегій економічного розвитку.
31. Роль інтеграційних угруповань у формуванні стратегії розвитку національної економіки.
32. Міжнародні механізми регулювання економіки та їх складові.
33. Вплив глобалізації та регіоналізації на формування стратегії економічного розвитку.

КОМПЛЕКСНЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМООЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

ТЕСТИ

Перш ніж обрати відповідь, уважно прочитайте завдання та проаналізуйте всі варіанти відповідей. Оберіть єдину вірну відповідь.

- 1. Які з економічних шкіл вважали, що втручання держави в економічні процеси є недоречним або може бути лише обмеженим?**
 - А) меркантилісти, неокласики та кейнсіанці;
 - Б) маржиналісти, неокласики та монетаристи;
 - В) фізіократи, неокласики та марксистки;
 - Г) інституціоналісти, марксистки та кейнсіанці.

- 2. Державне регулювання економіки обумовлено необхідністю:**
 - А) нівелювання негативних ефектів ринкового механізму;
 - Б) забезпечення макроекономічної рівноваги на рівні повної зайнятості та сталого економічного зростання;
 - В) запобігання соціального напруження в суспільстві, забезпечення соціального захисту та соціальних гарантій;
 - Г) всі відповіді вірні.

- 3. До основних форм впливу держави на соціально економічний розвиток країни належать:**
 - А) бюджетно-податкова та грошово-кредитна політика;
 - Б) структурно-галузева, регіональна та інноваційна політика;
 - В) конкурентна та соціальна політика;
 - Г) зовнішньоекономічна та валютна політика;
 - Д) всі відповіді вірні.

- 4. Провідною метою державного регулювання економіки є:**
 - А) гарантування мінімальних доходів суб'єктам економіки;
 - Б) досягнення стабільності у макроекономічному розвитку;
 - В) підтримка курсу національної валюти;
 - Г) формування державного бюджету.

- 5. Планування розуміється як:**
 - А) наукове судження щодо динаміки основних показників економічної діяльності;
 - Б) наукове передбачення перспектив економічного розвитку;
 - В) наукове обґрунтування цілей, пріоритетів, визначення засобів і шляхів їх досягнення;
 - Г) вірні відповіді Б і В.

- 6. З яким поняттям співвідноситься поняття «прогнозування»?**
- А) планування;
 - Б) передбачення;
 - В) припущення;
 - Г) пошук.
- 7. Макроекономічне планування це:**
- А) свідома діяльність держави зі встановлення конкретних задач і заходів щодо досягнення визначених цілей національної економіки;
 - Б) комплекс аргументованих припущень щодо майбутніх параметрів економічної системи;
 - В) передбачення того, що буде в майбутньому за тих чи інших умов;
 - Г) науковий аналіз соціально-економічних процесів і їх тенденцій.
- 8. Що з переліченого не відносять до основних завдань макроекономічного планування?**
- А) реалізація соціальних цілей суспільства;
 - Б) забезпечення конкурентоздатності національної економіки;
 - В) забезпечення соціальної рівності;
 - Г) раціональне використання ресурсів і досягнення макроекономічної ефективності.
- 9. Який вид макроекономічного планування переважає в країнах з розвинутою ринковою економікою?**
- А) директивне планування;
 - Б) індикативне планування;
 - В) стратегічне планування;
 - Г) стратегічне і директивне планування.
- 10. Макроекономічне прогнозування розуміється як:**
- А) свідома діяльність держави зі встановлення конкретних задач і заходів щодо досягнення визначених цілей національної економіки;
 - Б) система наукових уявлень, передбачень про напрямки розвитку майбутнього стану економіки, визначення альтернативних шляхів економічного розвитку та вибору оптимального рішення;
 - В) науковий аналіз соціально-економічних процесів, виявлення причинно-наслідкових зв'язків між ними;
 - Г) аналіз стану національної економіки і виявлення проблем, які не можуть вирішуватися ринковим механізмом.
- 11. Які методи використовуються в процесі макроекономічного прогнозування?**
- А) експертні методи;
 - Б) метод екстраполяції;
 - В) метод математичного моделювання;
 - Г) всі перелічені методи.

12. Яке з наведених тверджень щодо суті індикативного планування є вірним?

- А) індикативне планування має рекомендаційний характер для суб'єктів ринкових відносин, переважають економічні регулятори;
- Б) показники індикативного планування є адресними, на їх досягнення мають бути націлені державні органи;
- В) показники індикативного плану втілюються у життя лише через цілеспрямовану систему адміністративних регуляторів;
- Г) індикативне планування ґрунтується на державній власності і централізованому розподілі економічних ресурсів та готового продукту.

13. Яке з наведених нижче визначень найкраще відображає сутність фіскальної політики?

- А) фіскальна політика – це будь-яка діяльність державних органів, результатом якої є зміна пропозиції грошей в країні;
- Б) фіскальна політика – це дії Центрального банку країни, спрямовані на регулювання курсу національної валюти;
- В) фіскальна політика – це дії Центрального банку країни зі зміни пропозиції грошей та доступності кредиту, що вживаються з метою підтримки стабільності цін, забезпечення повної зайнятості і доцільних темпів економічного зростання;
- Г) фіскальна політика – це заходи з регулювання державою величини своїх витрат і / або доходів, що застосовуються з метою підтримки стабільності цін, забезпечення повної зайнятості і доцільних темпів економічного зростання.

14. Зміна величини податків, державних витрат і сальдо державного бюджету в наслідок рішень уряду – це:

- А) дія податкового механізму;
- Б) дискреційна фіскальна політика;
- В) автоматична фіскальна політика;
- Г) результат податкових пільг.

15. Державний борг - це...

- А) сума дефіцитів державного бюджету (за вирахуванням суми надлишків державного бюджету), накопичена на визначений момент;
- Б) перевищення видаткової частини річного державного бюджету над дохідною частиною цього бюджету;
- В) сума заборгованості держави іншим країнам;
- Г) сума заборгованості держави банкам та іншим фінансовим інститутам.

- 16. Функції системи оподаткування в країні полягають в:**
- А) стимулюванні або стримуванні сукупного попиту;
 - Б) збільшенні обсягу коштів, що спрямовуються на фінансування державних витрат;
 - В) перерозподілі доходів між різними категоріями населення;
 - Г) досягненні всіх перерахованих вище цілей.
- 17. Які заходи фіскальної політики (з перерахованих нижче) найбільшою мірою зможуть сприяти зниженню бюджетного дефіциту?**
- А) скоротити суму податків, що стягуються в бюджет і знизити величину трансфертних платежів;
 - Б) збільшити суму податків, що стягуються в бюджет і знизити величину трансфертних платежів;
 - В) збільшити обсяг державних запозичень;
 - Г) збільшити ставки оподаткування і підвищити величину трансфертних платежів.
- 18. Припустимо, що спостерігається значний економічний спад. Яке сполучення заходів фіскальної політики допоможе вивести економіку з кризи?**
- А) знизити податки та обсяг державних витрат;
 - Б) знизити податки та збільшити обсяг державних витрат;
 - В) збільшити податкові стягнення в бюджет та обсяг державних витрат;
 - Г) збільшити податкові стягнення та скоротити обсяг державних витрат.
- 19. Крива Лаффера характеризує:**
- А) зв'язок між нормою відсотка і обсягом грошової маси в обігу;
 - Б) зв'язок між рівнем безробіття і обсягом ВВП;
 - В) зв'язок між рівнем безробіття і рівнем цін в країні;
 - Г) зв'язок між рівнем податкової ставки і обсягом податкових надходжень до бюджету
- 20. В грошовий агрегат M_1 включаються:**
- А) металеві та паперові гроші та чекові депозити;
 - Б) металеві та паперові гроші та строкові депозити;
 - В) готівка поза банком та всі банківські депозити;
 - Г) готівка на руках громадян та в касах підприємств.
- 21. Що з переліченого не включається в грошовий агрегат M_2 ?**
- А) готівка за межами банківської системи;
 - Б) невеликі ощадні депозити;
 - В) поточні (чекові) депозити;
 - Г) короткострокові державні облігації.

- 22. Поняття «попит на гроші» розуміється як:**
- А) сума грошей, котру підприємці хотіли б використовувати для надання кредитів при даному рівні ставки процента;
 - Б) сума грошей, яку домогосподарства прагнуть зберігати «на чорний день»;
 - В) сумарна величина попиту на гроші для угод та попиту на гроші з боку активів;
 - Г) намагання утримувати цінні папери, котрі за необхідністю можна легко перетворити на готівку.
- 23. Попит на гроші для угод змінюється наступним чином:**
- А) зростає при збільшенні ставки процента по кредитах;
 - Б) зростає при зниженні загального рівня цін;
 - В) знижується в міру зростання номінального обсягу ВВП;
 - Г) знижується при скороченні номінального обсягу ВВП.
- 24. Якщо гроші для угод здійснюють в середньому 5 оборотів на рік, то кількість грошей, необхідна для обслуговування обміну, на яку пред'являється попит:**
- А) в 5 разів більше номінального ВВП;
 - Б) складає 20 % від номінального ВВП;
 - В) дорівнює співвідношенню: $5 \div$ на номінальний ВВП;
 - Г) гнемає вірної відповіді.
- 25. Визначте, які інструменти грошово-кредитної політики є засобами непрямого регулювання державою національної економіки:**
- А) збільшення емісії грошей на 15 %;
 - Б) збільшення облікової ставки центрального банку до 25 %;
 - В) фіксація валютного курсу та обмеження продажу валюти;
 - Г) обмеження на видачу готівки банківськими установами.
- 26. Національний банк збільшує продаж державних цінних паперів на відкритому ринку. Мета таких дій полягає в тому, щоб:**
- А) зробити кредит більш доступним;
 - Б) збільшити обсяг інвестицій;
 - В) скоротити попит на гроші з боку активів;
 - Г) зменшити загальну масу грошей в обігу.
- 27. Яке із поєднань заходів монетарної політики може бути застосовано для подолання депресивного стану економіки?**
- А) продаж державних цінних паперів на відкритому ринку, підвищення облікової ставки Національного банку та зниження норми обов'язкового банківського резерву;
 - Б) купівля державних цінних паперів на відкритому ринку, зниження облікової ставки Національного банку та норми обов'язкового банківського резерву;

- В) продаж державних цінних паперів на відкритому ринку, збільшення норми обов'язкового резервування та облікової ставки національного банку;
- Г) зниження облікової ставки національного банку та збільшення видатків бюджету на організацію громадських робіт.

28. Коли Національний банк продає облігації, то можна очікувати, що:

- А) збільшиться грошова маса в обігу, ставки процента знизяться;
- Б) збільшиться пропозиція грошей, ставки процента зростуть;
- В) зменшиться грошова маса в обігу, ставки процента зростуть;
- Г) зменшиться кількість грошей в обігу, ставки процента знизяться.

29. Ліберальній концепції невтручання держави в економічні процеси відповідає таке положення:

- А) великий корпоративний капітал контролює сучасний ринок і здатен забезпечити макроекономічну стабільність;
- Б) основним регулятором ринкової економіки є сукупний попит;
- В) заробітна плата і ціни на природні ресурси і товари не є гнучкими в короткостроковому періоді;
- Г) ринкова економіка здатна до автоматичного саморегулювання.

30. Пріоритетним завданням державного регулювання сучасної ринкової економіки є:

- А) модифікація ринкового механізму;
- Б) послаблення конкуренції;
- В) контроль над рівнем зайнятості та інфляції;
- Г) фінансування органів державного управління.

31. До засобів антикризової політики держави не належать:

- А) регулювання ставок оподаткування;
- Б) регулювання заробітної плати;
- В) емісія грошей;
- Г) регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

32. В якому з наведених прикладів йдеться про стимулюючу дискреційну фіскальну політику?

- А) прибуток корпорацій зростає. Як наслідок збільшується сума податкових надходжень в державний бюджет;
- Б) в умовах економічного спаду збільшується сума видатків бюджету на соціальну підтримку малозабезпечених сімей;
- В) для забезпечення зайнятості уряд приймає програму фінансування будівництва доріг;
- Г) уряд приймає рішення про підвищення ставок акцизного податку на тютюн та алкоголь.

- 33. В період спаду національної економіки державі доцільно:**
- А) зменшувати державні видатки та ставку рефінансування;
 - Б) зменшувати ставки оподаткування та норму обов'язкових банківських резервів;
 - В) збільшувати державні видатки та норму обов'язкових резервів;
 - Г) збільшувати ставки оподаткування та ставку рефінансування.
- 34. Визначить мультиплікатор державних витрат, якщо гранична схильність до споживання становить 0,8:**
- А) 0,20
 - Б) 0,80
 - В) 1,25
 - Г) 5,00
- 35. Фактичний ВВП країни менше його потенційного рівня на 800 грошових одиниць. Гранична схильність до споживання – 0,8. Яка сума додаткових державних витрат дозволить вивести економіку на рівень повної зайнятості?**
- А) 800;
 - Б) 400;
 - В) 160;
 - Г) 100.
- 36. Уряд країни здійснює стимулюючу фіскальну політику. Гранична схильність до споживання спостерігається на рівні 0,8. На яку суму слід зменшити податкові стягнення в бюджет, щоб збільшити фактичний ВВП на 400 грошових одиниць?**
- А) 400;
 - Б) 200;
 - В) 100;
 - Г) 80.
- 37. Метою соціального захисту є:**
- А) підтримка стабільності в суспільстві, а також надання можливості кожному члену суспільства вільно розвиватися і реалізовувати свої здібності;
 - Б) створення умов для розвитку системи охорони здоров'я;
 - В) підтримка темпів економічного розвитку, а також надання можливості вільної підприємницької діяльності;
 - Г) створення умов для задоволення матеріальних потреб.
- 38. Межа малозабезпеченості, мінімальна і середня заробітна плата, мінімальна і середня пенсія характеризують:**
- А) рівень життя населення;
 - Б) межу бідності;

- В) максимальну межу суспільно-необхідного рівня життя;
- Г) усі відповіді вірні.

39. Який з нормативів використовується в Україні для визначення межі абсолютної бідності:

- А) мінімальний споживчий кошик;
- Б) прожитковий мінімум;
- В) мінімальна заробітна плата
- Г) ВВП на душу населення.

40. Елементом державної політики розподілу та перерозподілу доходів є:

- А) доплати громадянам, що мають доходи нижче прожиткового мінімуму;
- Б) доплати сім'ям, що мають неповнолітню дитину;
- В) звільнення від оподаткування доходів, які є нижчими за мінімальну заробітну плату;
- Г) усі відповіді вірні.

41. В чому полягає причинно-наслідковий зв'язок між конкуренцією і монополією?

- А) конкурентна боротьба забезпечує переможецю контроль над ринком;
- Б) загострення конкурентної боротьби спонукає ринкових агентів до зговору чи об'єднання з метою зниження ризиків;
- В) споживачі воліють купувати товар ринкового лідера;
- Г) вірні відповіді А і Б

42. Оберіть непрямі методи антимонопольної політики:

- А) стимулювання виробництва товарів-замінників;
- Б) надання державних замовлень малим та середнім підприємствам;
- В) відкриття зовнішньоторговельних кордонів;
- Г) всі відповіді вірні.

43. До прямих методів антимонопольної політики належать:

- А) стимулювання виробництва товарів-замінників;
- Б) надання державних замовлень малим та середнім підприємствам;
- В) примусове подрібнення фірм-монополістів;
- Г) відкриття зовнішньоторговельних кордонів.

44. Метою діяльності Антимонопольного комітету України є:

- А) державний захист конкуренції у підприємницькій діяльності;
- Б) державний захист підприємництва від конкуренції;
- В) державне сприяння розвитку конкуренції;
- Г) боротьба із монополізмом.

- 45. Заходи держави, спрямовані на зниження рівня монополізації ринків, мають назву:**
- А) санація;
 - Б) демонополізація;
 - В) реприватизація;
 - Г) націоналізація
- 46. До завдань агропромислової політики належать:**
- А) підвищення рівня забезпечення населення країни продовольством;
 - Б) забезпечення економічного паритету між АПК та іншими секторами економіки;
 - В) захист вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції;
 - Г) все перелічене.
- 47. Державна регіональна економічна політика – це:**
- А) сукупність організаційних, правових та економічних заходів, які здійснюються державою у сфері регіонального розвитку країни відповідно до її поточних і стратегічних цілей;
 - Б) це зацікавленість у стабільному відтворенні та примноженні соціального, природно-ресурсного, демографічного, господарського потенціалу регіону;
 - В) форма організації праці, за якої окремі групи виробництв закріплюється на тривалий період за певними видами виробничої діяльності;
 - Г) політика виробничої спеціалізації території, зумовлений посиленням міжрегіональної кооперації, обміном спеціалізованою продукцією та послугами.
- 48. До головної мети та завдань державної регіональної політики України належать:**
- А) збільшення національного багатства країни шляхом ефективного використання природно-ресурсного і науково-технічного потенціалу кожного регіону та тісного співробітництва між регіонами;
 - Б) послідовне здійснення заходів щодо поступового підвищення рівня соціально-економічного розвитку регіонів та ефективності територіального підду праці;
 - В) дотримання внутрішньо-регіональної збалансованості соціально-економічного розвитку, екологічного стану, соціально-демографічного і суспільно-політичного процесу;
 - Г) все перелічене вірно.
- 49. Регіональні інтереси – це:**
- А) зацікавленість у стабільному відтворенні та примноженні соціального, природно-ресурсного, демографічного, господарського потенціалу регіону;

- Б) пропорційність розвитку регіональних утворень відповідно до загальнодержавного плану дій;
- В) процесі здійснення конкретних заходів державної регіональної економічної політики;
- Г) показник, що вимірює валову додану вартість, який обчислюється шляхом виключення з сумарною валової продукції обсягів її проміжного споживання.

50. Об'єктами державної регіональної економічної політики є:

- А) адміністративно-територіальні одиниці або їх сукупність, у межах яких здійснюється державне управління та місцеве самоврядування;
- Б) валовий регіональний продукт;
- В) добуток ВРП на одного мешканця та чисельності населення регіону;
- Г) сума валових регіональних продуктів.

51. До економічних методів державного регулювання зовнішньої торгівлі належить:

- А) податкові пільги експортерам;
- Б) ліцензування;
- В) ембарго;
- Г) валютні обмеження.

52. Ревальвація національної грошової одиниці сприяє:

- А) збільшенню експорту продукції;
- Б) підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку;
- В) стримуванню товарного імпорту;
- Г) припливу іноземних інвестицій.

53. Який правовий режим дозволяє іноземним суб'єктам господарювання мати обсяг прав та обов'язків не менший, ніж українським підприємцям:

- А) національний режим;
- Б) режим найбільшого сприяння;
- В) спеціальний режим;
- Г) монополістичний режим.

54. Визначте, яке твердження щодо зовнішньоекономічних показників 2021 р. є хибним:

- А) платіжний баланс України був від'ємним;
- Б) домінуючим напрямом експорту українських товарів були чорні метали;
- В) сальдо зовнішньоторговельного балансу за категорією «послуги» було від'ємним;
- Г) основним партнером України в зовнішній торгівлі товарами був Китай.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують здобувачі за методами контролю та темами

Поточний контроль		Всього балів	Підсумковий контроль: іспит	Разом
Тема	Сума балів			
Змістовий модуль 1		0 – 80	0 – 20	0 – 100
Т 1	0 – 5			
Т 2	0 – 5			
Т 3	0 – 5			
Змістовий модуль 2				
Т 4	0 – 5			
Т 5	0 – 5			
Т 6	0 – 5			
Т 7	0 – 5			
Т 8	0 – 5			
Т 9	0 – 5			
Т 10	0 – 5			
Т 11	0 – 5			
Т 12	0 – 5			
Т 13	0 – 5			
Змістовий модуль 3				
Т 14	0 – 5			
Т 15	0 – 5			
Т 16	0 – 5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
90–100	A	Відмінно
85–89	B	Добре
75–84	C	
70–74	D	Задовільно
60–69	E	
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання іспиту
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань
Добре	85 – 89 / B	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття)
	75 – 84 / C	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності
Задовільно	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків
	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу

Незадовільно з можливістю повторного складання іспиту	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 %). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І. І. Мечникова](https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/zminy-polozhennya-antiplagiat.pdf) (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/zminy-polozhennya-antiplagiat.pdf).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин в окремих випадках за погодженням з деканатом і керівником курсу навчання може відбуватися дистанційно. У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача).

Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства і бідності. Київ: Наш формат, 2017. 440 с.
2. Бородін Є. С., Сорокіна Н. Г. Соціальна політика : навчальний наочний посібник. Дніпро : НТУ «ДП». 2023. 327 слайди.
URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/Соціальна_політика_%20Навчальний_наочний_посібник.pdf
3. Бюджетно-податкова політика в системі регулювання економіки. Монографія. За ред. І. Я. Чугунова. Київ: Глобус-Прес, 2018. 350 с.
4. Гаврилова Л. В. Бюджетна політика у системі державного регулювання економіки. [Електронний ресурс]: *Агросвіт*, 2019. № 3. С. 62–70.
5. Гриценко А. А. Валютна політика: рефлексійний взаємозв'язок з економічною та грошово-кредитною сферою. *Наукові праці НДФІ*. 2018. Вип. 2. С. 6–13.
6. Гупало О. Г. Порівняльний аналіз моделей соціальної політики держави. *Наук. вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.4. с. 211–218.
7. Гусєва О. Ю., Воскобоева О. В., Ромащенко О. С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121 с. https://duikt.edu.ua/uploads/1_2156_35084796.pdf
8. Державна економічна політика регіонального розвитку. Монографія. За ред. М. А. Латиніна. Харків: Магістр, 2017. 419 с.
9. Державне антимонопольне регулювання : підручник / В. Д. Лагутін, Ю. І. Боровик, О. В. Вертелева та ін. ; за ред. В. Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2015. 480 с. URL: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/181df5cb-eda4-4c0e-a791-3c3a6e7cbfe3/content>
10. Домбровська С. М. Інституціональна державна політика соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах ризиків. Монографія. Харків: НУЦЗУ, 2018. 215 с.
11. Дунаєв І. В. Публічна регіональна економічна політика в Україні: формування механізмів модернізації. Монографія. Харків: Магістр, 2017. 295 с.
12. Дудкіна О. П. Регіональне управління : опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ. 2018. 45 с.
URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33573/1/Опорний%20конспект%20РУ.pdf>
13. Економічна стратегія та політика реалізації європейського вектору розвитку України: концептуальні засади, виклики та протиріччя. Монографія. За ред. В. Д. Базилевича, В. Л. Осецького. Київ: СІКТРУП Україна, 2018. 533 с.

14. Єрмакова О. А. Інституційні важелі вдосконалення регіональної інноваційної політики України в контексті глобальних викликів. Монографія. Одеса: ІПРЕЕД НАНУ, 2017. 392 с.
15. Завадських Г. М. Регіональна економіка. Електронний посібник. Р. 5. Наукові основи державної регіональної економічної політики.
URL: https://elib.tsatu.edu.ua/dep/feb/ptbd_2/page6.html
16. Інституційна трансформація фінансово-економічної системи України в умовах глобалізації. Монографія. За ред. В. Р. Сіденка. Київ: КНТЕУ, 2017. 648 с.
17. Інституційно-організаційні основи проведення форсайт-дослідження «Економіка України – 2050»: колективна монографія / за наук. ред. д-р екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України М. І. Скрипниченко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. Київ. 2021. 492 с.
URL: http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/04/Forsite-Ukraine_2050-3.pdf
18. Кліманська Л. Д та ін. Соціальна політика: навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів: «Новий Світ-2000». 2020. 318 с.
URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsial-na-polityka.pdf>
19. Макогон В. Д. Бюджетна стратегія держави. Монографія. Київ: КНТЕУ, 2018. 364 с.
20. Мельникова О. В. Державне регулювання економіки [Електронне видання]: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищ. освіти першого (бакалавр.) освіт. рівня ф-ту соц.та повед. наук спец. 051 Економіка / О. В. Мельникова; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. 104 с.: табл.
URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0053740.pdf>
21. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2022 році: науково-аналітична доповідь / Т. В. Писаренко, Т. К. Куранда та ін. Київ: УкрІНТЕІ, 2023. 94 с. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/2023/07/25/Nauk-analit.dopov.Naukova.ta.nauk-tekh.n.diyaln.v.Ukr.2022-25.07.2023.pdf>
22. Національні та глобальні детермінанти економічного зростання України: наукова доповідь / за ред. д. е. н. І. М. Бобух; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. Київ. 2018. 390 с.
URL: <http://ief.org.ua/docs/sr/299.pdf>
23. Олійник Д. І. Інноваційний розвиток територіальних громад в умовах четвертої технологічної революції: пріоритети та перспективи: аналіт. Доповідь. Київ: НІСД, 2018. 52 с.
URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-05/Dopovid_Inovaz_rozvytok.pdf

24. Промислова політика як ключовий інструмент стратегії розвитку : науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л. В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. Київ. 2019. URL: <http://ief.org.ua/docs/sr/304.pdf>
25. Розвиток інноваційної системи України в європейському науково-технологічному просторі : наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України І. Ю. Єгорова ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. Київ, 2018. 198 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/sr/302.pdf>
26. Стратегія сталого розвитку України до 2023 року. Проект – 2017. UNDP_Strategy. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/strategiya-staloho-rozvytku-ukrayiny-do-2030-roku>
27. Україна – 2030. Стратегія зміни майбутнього. Київ. НІСД. 2020. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-12/ukraine-2030-1.pdf>
28. Уманців Ю. М., Міняйло О. І., Лебедева Л. В. Економічна політика держави. Навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2020. 480 с.

Додаткова

1. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1981>
2. Відновлення та реконструкція повоєнної економіки України : наукова доповідь / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. Київ. 2022. 305 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Vidnovlennja-ta-rekonstrukcija-povojennoji-economiky.pdf>
3. Виклики майбутнього для промислового розвитку України : наукова доповідь / за ред. д-ра екон. наук Л. В. Дейнеко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Електрон. дані. Київ. 2022. 184 с. – URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/Vyklyky-majbutnjogo-dlja-promyslovogo-rozvytky.pdf>
4. Геєць В. М. Бар'єри на шляху розвитку промисловості на інноваційній основі та можливості їх подолання. *Економіка України*, 2015. № 1. С. 4–25.
5. Гетьманцева Н. Д., Вакарюк Л. В. Соціальна політика держави на ринку праці. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 282–285. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2024/66.pdf
6. Гриценко А. А. Архітектоніка економічної безпеки. Монографія. Київ: Ін-т екон. та прогн. НАН України, 2017. 224 с.
7. Зайцев Ю. К., Москаленко О. М. Сучасна політична економія як теоретична основа економічного розвитку суспільства. Монографія. Київ: КНЕУ, 2018. 397 с.

8. Імплементация високих технологій в економіку України : наукова доповідь / за ред. д-ра екон. наук, проф. І. Ю. Єгорова, д-ра екон. наук І. В. Одотюка, д-ра екон. наук О. Б. Саліхової ; НАН України, ДУ «Інститут екон. та прогнозів. НАН України». Київ. 2016. 166 с.
URL: <https://ief.org.ua/publication/naukovi-dopovidi/2016/implementacija-vysokykh-tekhnologiy-v-ekonomiku-ukrainy>
9. Інноваційний розвиток корпоративних фінансів: тенденції та перспективи. Монографія. За ред. О. Терещенка. Київ: КНЕУ, 2017. 495 с.
10. Квітка А. В. Роль соціальної політики у розвитку людського потенціалу. *Ефективна економіка*. 2015. № 10.
URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/46.pdf
11. Коваль О. Порівняння пенсійних систем України та Німеччини: загальна структура. Київ. НІСД. 2025. 5 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2025-05/az_pens-sist-nimechchina_ukr_280525.pdf
12. Коваль О. П. Власенко Р. В. Нова соціальна політика як шлях до відновлення людського капіталу. *Український соціум*. 2023. № 3 (86). С. 126–135. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/126_136_No-3-86_2023_ukr.pdf
13. Напрями та завдання інноваційної політики у промисловості у контексті формування національної інноваційної системи України. Київ: НІСД. 2018. 13 с.
URL: https://www.niss.gov.ua/sites/default/files/2018-04/inovasiyna_polituka-72157.pdf
14. Національні та глобальні детермінанти економічного зростання України : наукова доповідь / за ред. д. е. н. І. М. Бобух ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Електрон. дані. Київ. 2018. 390 с., табл., рис.
URL: <http://ief.org.ua/docs/sr/299.pdf>
15. Оцінка інноваційного розвитку та структурні трансформації в економіці України : колективна монографія / [Єгоров І. Ю., Бажал Ю. М., Кіндзерський Ю. В. та ін.]; за ред.: чл.-кор. НАН України І. Ю. Єгорова та д. е. н. Ю. В. Кіндзерського; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Електронні дані. Київ. 2023. 240 с.
URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Otsinka-innovatsijnogo-rozvytku.pdf>
16. Чанишева Г. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 80–85
URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/11/14.pdf>
17. Швидка Т. І. Зарубіжний досвід антимонопольної політики та перспективи реформування вітчизняного конкурентного законодавства в умовах глобалізації. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2018. Вип. 33. С. 107–110.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2018_33_30

Навчальне видання

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ТА СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до вивчення дисципліни
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація
спеціальності С1 Економіка

Електронне практичне видання

Укладачі:

**Горняк Ольга Василівна
Доброва Тетяна Георгіївна**

В авторській редакції

Затв. авт. 07.10.2025. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг 0,8 МБ. Зам. № 2983.

Видавець і виготовлювач
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
вул. Університетська, 12, м. Одеса, 65082, Україна
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua